

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Галина Ковачева

**относно дисертационен труд на тема: „МЕДИАЦИЯТА КАТО
ИНСТРУМЕНТ НА ВЪЗСТАНОВИТЕЛНОТО ПРАВОСЪДИЕ В
ЕВРАЗИЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ СЪЮЗ (ЕИС)”**,

**представен от Светлана Асилгиреевна Балпеисова,
докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Правни науки”,**

**Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“,
за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”,**

**професионално направление: 3.6. „Право”,
докторска програма „Наказателно право”**

Представеният от Светлана Асилгиреевна Балпеисова дисертационен труд е посветен на актуален проблем, свързан развитието на медиационните производства като ефективен способ за разрешаване на конфликти. Трудът е в обем от 184 стр. и е структуриран в: увод, изложение в две глави, заключение и списък с използвана литература. Библиографията включва 142 източници, включително нормативни актове и интернет сайтове.

В уводната част на дисертационния труд е обоснована актуалността на изследването. Тя произтича от развитието на алтернативните способи за разрешаване на конфликти и в частност – медиацията, като перспективно направление на възстановителното правосъдие. Формулираните обект, предмет, цел и задачи, както и използваните методи дават основание да се приеме, че работата на докторанта се основава на добро познаване на методологията и методиката за провеждане на дисертационно изследване.

Първа глава е посветена на теоретическите аспекти на използването на алтернативните методи за решаване на спорове. Проследена е историята на развитието на помирителните процедури. Проведен е сравнителен анализ на практиката по прилагане на медиационни производства в различни държави, който е позволил на кандидата да изведе общите

характеристики на медиацията и специфичните национални особености. Застъпена е тезата, че медиацията трябва да се предвиди като инструмент за разрешаване на конфликти в наказателния процес. Въз основа на изучаването на чуждестранния опит са представени положителните ефекти от внедряването на медиацията за разрешаване на конфликти, произтичащи от престъпления. В сравнителен план са разгледани предимствата на медиацията пред традиционните съдебни способности за разрешаване на спорове и са изведени характеристиките на медиацията и основните принципи и правила за провеждането ѝ. Авторът представя своето схващане за структурата на медиацията, включваща 3 основни фази. Разгледани са моделите на медиацията в тяхната пълнота и подходите за тяхното класифициране.

Втора втора е посветена на медиацията в досъдебното производство. Представено е развитието на института, законодателната му регламентация и приложение в различните обществени сфери в Беларус, Казахстан, Киргизстан, Армения и Русия. Като недостатъци на закона за медиация в Казахстан са посочени: липсата на ясно определяне на сферата му на действие и прекалено тежките изисквания към медиаторите, осъществяващи дейност на непрофесионална основа. Посочени са и някои проблемни области в законодателната регламентация и практиката по прилагането на медиацията в Киргизстан. Светлана Балпеисова предлага медиацията да бъде въведена и в наказателния процес за разрешаване на конфликти, породени от престъпления. На следващо място са изведени примери за несъответствия в законодателната регламентация на медиацията с някои принципни положения като доброволността на медиационните производства, поемането на разходите за тях, липсата на норми в закона, представящи принципите на медиацията. Предложено е създаването на постоянно действаща платформа за провеждане на срещи на държавните органи и обществените организации относно обсъждане на

концептуалните основи на медиацията и решаването на практически проблеми. При анализа на руското законодателство е обърнато внимание на някои непълноти, както и на необходимостта от подготовка на квалифицирани кадри за професионални медиатори. Като приносен момент може да се посочи и проведеното анкетно проучване сред населението в Русия относно медиацията и степента на нейната популяризация в обществото. В обобщението към втора глава са направени изводи относно различното ниво на развитие на медиацията в страните от Евразийския икономически съюз и необходимостта от усъвършенстване на националните законодателни уредби.

В заключението на дисертацията са изложени основните изводи от проведеното изследване.

Представеният дисертационен труд съдържа редица приноси с научен и научно-приложен характер, а именно:

1. Проведено е изследване на законодателната регламентация и практиката по прилагане на медиацията в държавите Евразийския икономически съюз;
2. Представено е авторово определение на медиацията като модерен инструмент за прилагане на помирителни процедури;
3. Изведени са основните принципи, на които се основава медиацията;
4. Осъществено е анкетно проучване сред населението относно медиацията и степента на нейната популяризация в обществото;
5. Предложено е въвеждане на медиация в досъдебната и съдебната фаза на наказателния процес.

Общото ми впечатление от дисертационния труд е, че на добро теоретично ниво са разгледани проблемите, свързани с медиацията и нейното приложение в държавите от Евразийския икономически съюз.

Към дисертационния труд могат да се направят някои бележки и препоръки, които по никакъв начин не се отразяват на общата ми положителна оценка:

В пункт 1 от втора глава при представянето на приложното поле на медиацията в различните обществени сфери, авторът няколко пъти в изложението дава определение на медиацията и посочва нейните предимства между другите проблеми, свързани със законодателно регламентирани области на приложение (напр.: стр. 94, стр. 96, повторение на дефиницията на медиацията на стр. 97). За по-голяма прегледност на изложението, определението на медиацията и нейните преимущества биха могли да бъдат изведени в началото на пункта и впоследствие да бъде представено приложното поле на медиацията в различните обществени сфери.

Във втора глава, пункт 3 би могла да се разшири и доразвие авторската теза за включване на медиацията в наказателния процес (стр. 129 и сл.).

В заключение считам, че с труда си Светлана Асилгиреевна Балпеисова е изпълнила изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Научните и научноприложни резултати, съдържащи се в труда, представляват оригинален принос в науката.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Светлана Асилгиреевна Балпеисова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 „Право“, докторска програма „Наказателно право“.

13 януари 2023 г.
гр. Варна

Член на научното жури:
(доц. д-р Галина Ковачева)